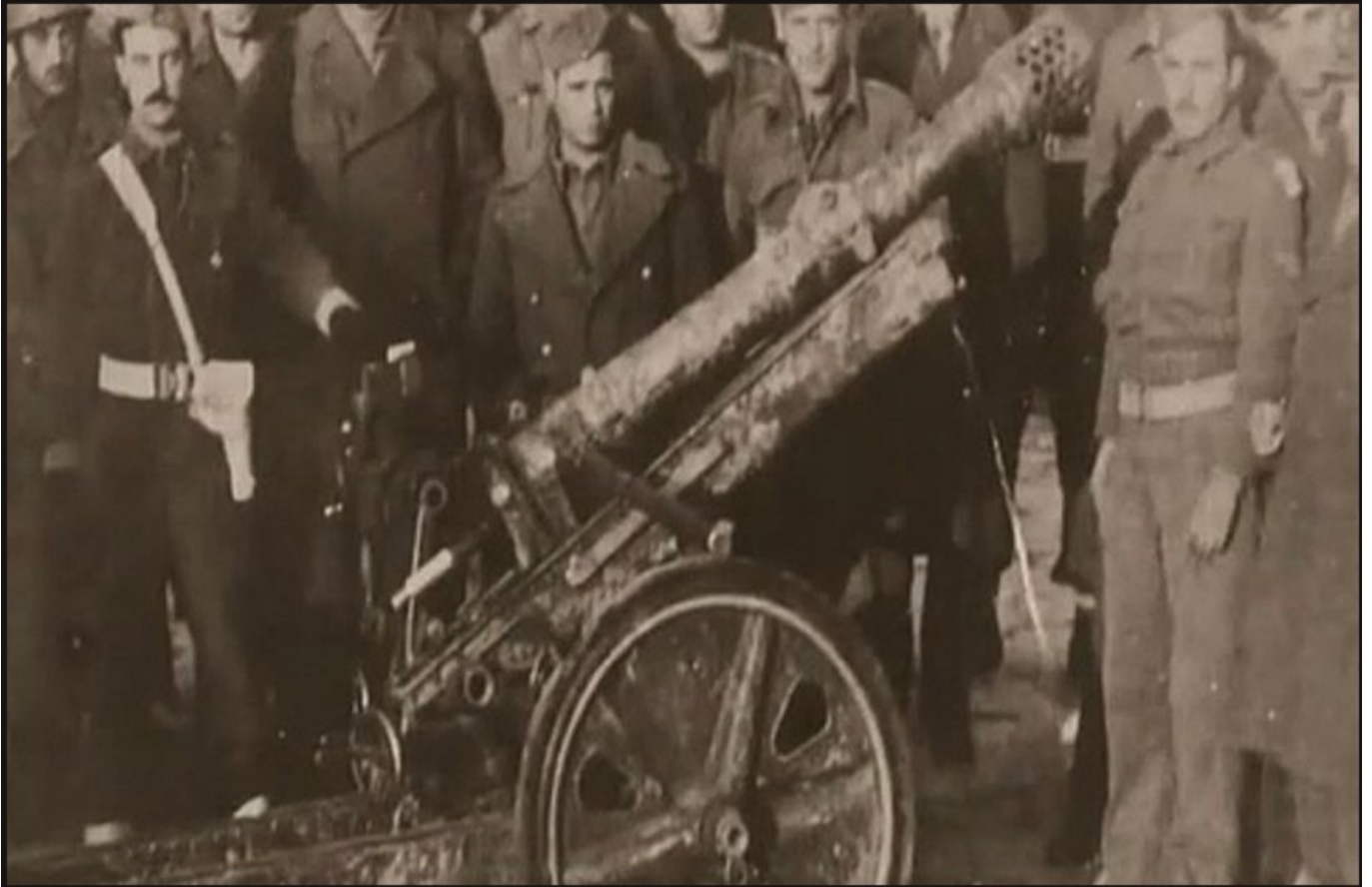

Οι οβίδες στη Λέοντος Σοφού και η σύνδεση με τον σχετικά άγνωστο βομβαρδισμό της Θεσσαλονίκης το 1948

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#)

Οι οβίδες διαμετρήματος 81 mm που βρέθηκαν στο οικόπεδο της Λέοντος Σοφού και η σύνδεση με τον σχετικά άγνωστο βομβαρδισμό της Θεσσαλονίκης το 1948

Τρεις οβίδες όλμων έχουν βρεθεί μέχρι στιγμής στο οικόπεδο επί της οδού Λέοντος Σοφού στο κέντρο της Θεσσαλονίκης προκαλώντας σε αρκετούς την απορία από πού θα μπορούσαν να προέρχονται.

Οι οβίδες διαμετρήματος 81 χιλιοστών, συνολικού μήκους 33 εκατοστών και πάχους 14 εκατοστών που βρέθηκαν κατά τη διάρκεια οικοδομικών εργασιών στο συγκεκριμένο οικόπεδο στο οποίο, σύμφωνα με τον σχεδιασμό, θα ανεγερθεί εξώροφο ξενοδοχείο.

Πλέον όμως οι εργασίες έχουν σταματήσει καθώς υπάρχει ο φόβος ότι θα βρεθούν και άλλες, με το Τάγμα Εκκαθάρισης Ναρκοπεδίων Ξηράς (ΤΕΝΞ) και τον Στρατό να αναλαμβάνουν την εξουδετέρωσή τους.

Οι οβίδες ήταν άσκαστες, δηλαδή δεν είχαν πυροδοτηθεί, και τα σενάρια για αυτό είναι δύο: είτε όταν έπεσαν βρήκαν μαλακό έδαφος, που δεν αρκούσε για να σκάσουν, είτε ήταν παλιές και έπαθαν αφλογιστία. Από την άλλη, αποκλείεται το σενάριο να μπήκαν ή να τις έκρυσαν ηθελημένα κάτω από το έδαφος, αφού το θάψιμο στρατιωτικού υλικού, που ήταν σύνηθες κατά τον εμφύλιο πόλεμο, όπως οι οβίδες, ήταν επικίνδυνο καθώς μπορούσαν να εκραγούν σε περίπτωση διαρκούς τους «ενόχλησης» από το βάρος του χώματος.

Οι τρεις οβίδες που εντοπίστηκαν, λόγω και της σημαντικής οξειδωσής τους, χρονολογούνται στην περίοδο των χρόνων του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και χαρακτηρίζονται ως «τυποποιημένο στρατιωτικό υλικό».

Όμως, η αλήθεια είναι ότι προέρχονται λίγο μετά από την περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, καθώς στη Θεσσαλονίκη εκείνη την περίοδο δεν χρησιμοποιήθηκαν όλμοι και οι μάχες που πραγματοποιήθηκαν εντός της ήταν ελάχιστες. Από την άλλη, η αντίσταση περιοριζόταν στις τοπικές αυτόνομες ομάδες που δεν διέθεταν αντίστοιχο στρατιωτικό υλικό, καθώς η στόχευση των οργανωμένων αντιστασιακών ήταν στα σύνορα αλλά και σε πιο βόρειες περιοχές της χώρας.

Το ενδεχόμενο οι όλμοι να είναι αεροπορικοί και να προέρχονται από τους βομβαρδισμούς στη Θεσσαλονίκη που πραγματοποιήθηκαν το 1940-41 από τη φασιστική Ιταλία και στις 5 Δεκεμβρίου 1943 από συμμαχικά στρατεύματα απορρίπτεται από τη διάμετρο των όλμων που βρέθηκαν αυτές τις ημέρες. Σε εναέριους βομβαρδισμούς χρησιμοποιούνταν βλήματα μεγαλύτερου διαμετρήματος.

Ο εμφύλιος πόλεμος και ο βομβαρδισμός από τον Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδος

Το επικρατέστερο σενάριο, όπως προκύπτει από ιστορικές πηγές, είναι οι συγκεκριμένες οβίδες να προέρχονται από τον βομβαρδισμό της Θεσσαλονίκης κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου από τον Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδος (ΔΣΕ) στις 9 και 10 Φεβρουαρίου του 1948.

Παρά τις διαφωνίες Βαφειάδη και Ζαχαριάδη διατάχθηκε ο νέος διοικητής των δυνάμεων του ΔΣΕ στην Κεντρική Μακεδονία, Νίκος Τριανταφύλλου, να διεισδύσει στην περιοχή της Θεσσαλονίκης με τμήματα του ΔΣΕ.

Οι άνδρες και οι γυναίκες του ΔΣΕ με όλμους και ένα ορεινό πυροβόλο τύπου Σκόνερ, γερμανικής κατασκευής, έφτασαν αργά τη νύχτα με άκρα μυστικότητα στο Δερβένι και έβαλαν κατά στόχων εντός του αστικού ιστού και μάλιστα του κέντρου της πόλης. Από τα βλήματα που έσκασαν σε διάφορα σημεία έχασαν τη ζωή τους 6 άμαχοι και προκλήθηκαν αρκετές υλικές ζημιές.

Συγκεκριμένα, από τα βλήματα του πυροβόλου και των όλμων, που προέρχονταν από την περιοχή Λεμπέτ (η σημερινή Σταυρούπολη), σκοτώθηκαν ένας Άγγλος στρατιώτης, που βρισκόταν στο βρετανικό γκαράζ της οδού Μητροπόλεως, κοντά στο ξενοδοχείο «Tourist», και πέντε κάτοικοι, δύο γυναίκες και τρεις άνδρες, στις περιοχές Νεάπολης και Σφαγείων. Βλήματα των αντάρτικων όλμων σκορπίστηκαν

έξω από το ξενοδοχείο «Mediterranean», στην παραλιακή λεωφόρο Νίκης, όπου διέμενε και συνεδρίαζε η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Βαλκάνια (UNSCOB), στην οδό Βασιλέως Ηρακλείου, στην Τσιμισκή, στην πλατεία Αριστοτέλους και στο λιμάνι Θεσσαλονίκης.

Ισχυρή ένδειξη η οποία ενισχύει το σενάριο οι όλμοι που εντοπίστηκαν στη Λέοντος Σοφού προέρχονται από την περίοδο του εμφυλίου και τους αντάρτες του ΔΣΕ είναι ότι και τότε ο ραδιοφωνικός σταθμός του Λονδίνου μετέδιδε ότι αντάρτες έβαλαν με όλμους των 81 χιλιοστών -ίδιου διαμετρήματος με αυτούς που εντοπίστηκαν τώρα- κατά της Θεσσαλονίκης και συγκεκριμένα με συνολικά 52 βλήματα.

Όπως έγραψε η εφημερίδα «Ριζοσπάστης» στις 20/12/1996, στο έντυπο «Δελτίο Ειδήσεων» του ΔΣΕ, με ημερομηνία 20/2/1948, αναφερόταν ότι «τα ραδιόφωνα της Αθήνας και του Λονδίνου μετέδωσαν χτες και σήμερα επανειλημμένα την είδηση για την επίθεση των τμημάτων του ΔΣΕ στη Θεσσαλονίκη. Το Λονδίνο μετέδωσε ότι δυνάμεις ανταρτών έβαλαν με όλμους των 81 χιλιοστών κατά της Θεσσαλονίκης. Στη χθεσινή εκπομπή του, είπε ότι ρίχτηκαν 12 βλήματα, ενώ σήμερα το πρωί είπε πως ρίχτηκαν 40 βλήματα. Από τα βλήματα που ρίχτηκαν, 2 έπεσαν στα ξενοδοχεία όπου μένανε τα μέλη της Βαλκανικής Επιτροπής, ένα σε κτήριο που μένουνε Αγγλοι και 2 άλλα σε γκαράζ και αποθήκες βενζίνης. Η είδηση, για τον βομβαρδισμό της Θεσσαλονίκης, προκάλεσε σύγχυση και πανικό στους μοναρχοφασιστικούς κύκλους της Αθήνας. Η χθεσινή συνεδρίαση της Βουλής ασχολήθηκε αποκλειστικά με τη συζήτηση του ζητήματος αυτού. Ο γενικός διοικητής της Μακεδονίας, Μπασιάκος, ζήτησε γενική επιστράτευση όλων όσοι μπορούν να φέρουν όπλα και όσοι δεν μπορούν να φέρουν όπλα να βοηθήσουν ηθικά και υλικά. Άλλοι βουλευτές ζήτησαν να παραιτηθεί η κυβέρνηση, που αποδείχτηκε ανίκανη να χτυπήσει τους αντάρτες. Άλλοι σύστησαν ψυχραιμία, ώσπου να δώσει εξήγηση η κυβέρνηση και ένα μέρος ζήτησε να γίνει μυστική συνεδρίαση της Βουλής. Ο Τσαλδάρης διαφώνησε με την πρόταση αυτή, μα ο αριθμός των βουλευτών που ζήτησε να γίνει μυστική συνεδρίαση ήτανε μεγάλος και για αυτό ο πρόεδρος της Βουλής διέταξε την εκκένωση των θεωρείων για να γίνει η συνεδρίαση».

Από την πλευρά του, στις 12/2/1948, το υπουργείο Εθνικής Αμύνης, ύστερα από έκθεση του Α' Σώματος Στρατού Θεσσαλονίκης, ανακοίνωσε, μεταξύ άλλων, ότι «το πυροβόλον ήτανε γερμανικόν ορειβατικό τύπου Σκόνερ των 75 χλσ. Τοποθετήθηκε στην περιοχή Λεμπέτ κοντά στον αμαξωτό δρόμο Λαγκαδά - Θεσσαλονίκης και έβαλε κατά της Θεσσαλονίκης από απόσταση 3 χλμ., από τις 2.30 πμ έως 3.30 πμ στις 10 Φεβρουαρίου. 40 βλήματα έπεσαν μέσα στην πόλη. Εις

τη θέση του πυροβόλου βρέθηκαν 20 κάλυκες και μια οβίδα. Βρέθηκαν ακόμα ο κιλλίβας και οι 2 τροχοί του πυροβόλου. Ο σωλήνας δεν βρέθηκε».

Οι αντάρτες ηττήθηκαν κατά κράτος από τον Εθνικό Στρατό. Συνελήφθησαν 148 άτομα που παραπέμφθηκαν στο έκτακτο στρατοδικείο Θεσσαλονίκης και στη συνέχεια διαπομπεύθηκαν στην πόλη, έως ότου φυλακιστούν ή καταδικαστούν σε θάνατο.

Σύμφωνα με τον δημοσιογράφο Χρίστο Ζαφείρη, οι συλληφθέντες δικάστηκαν σε δύο ομάδες τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του ίδιου χρόνου στο έκτακτο στρατοδικείο. Από τους 111 της πρώτης δίκης, με τις κατηγορίες της εσχάτης προδοσίας και της συμμετοχής σε ένοπλες ομάδες, που πρόβλεπε το Γ' Ψήφισμα του 1946 «Περί εκτάκτων μέτρων», καταδικάστηκαν σε θάνατο 45 άτομα, εφτά σε ισόβια, οκτώ σε διάφορες πολύχρονες ποινές, ενώ 44 κατηγορούμενοι απαλλάχτηκαν. Στη δεύτερη δίκη, από τους 24 κατηγορούμενους (οι περισσότεροι είχαν τραυματιστεί στη μάχη και νοσηλεύονταν στα νοσοκομεία της πόλης), καταδικάστηκαν σε θάνατο δέκα αντάρτες και τρεις σε ισόβια. Όλοι σχεδόν οι καταδικασμένοι σε θάνατο εκτελέστηκαν τμηματικά «εις τον συνήθη τόπον», πίσω από τις φυλακές του Επταπυργίου. Το κανόνι, με το οποίο βομβαρδίστηκε η Θεσσαλονίκη, και άλλα πολεμικά λάφυρα εκτέθηκαν στην πλατεία Αγίας Σοφίας, για να ανυψωθεί το πεσμένο ηθικό των κατοίκων της πόλης από την επιτυχημένη επιχείρηση του εθνικού στρατού.

Πηγή: voria.gr